

מדינת - בלי פורנוגרפיה

מאחר וישראל אינה בדיוק הארץ בעלת הנוף הקולנועי המגוון ביותר, אין זה פלא ששגרירות שונות מצאצא לנכון להביא לכאן סרטים מתוצרת ארצם, להציגם במסגרת לא-מסחרית. כך קרה לסני שביר עיים, כאשר הקנדים הציגו את דוד אנטור אן, סרט שזכה כבר למספר פרסים, וכך קורה שוב השבוע, כאשר השגרירות הדנית הביאה שישה סרטים. שיוצגו בתיאטרון ירושלים ובמוזיאון תל-אביב.

לידיעת אלה המקשרים את דנמרק אך ורק עם סרטים פורנוגרפיים, כדאי להזכיר כי ארץ זו היא מולדתם של כמה מגדולי היוצרים בעולם הקולנוע, כמו קריסטנסן ודריר, הסרטים שמוציגים השבוע - אין בהם אף שמץ פורנוגרפיה.

שניים מהם, זכו אפילו לחלוף, במהירות גדולה מאד, על בדי הארץ. האדרת האדר, מה של השחקן לשעבר גבריאל אקסל, הוא הסרט היומנטי ביותר, מפחינת היקפו, שנעשה בדנמרק עד היום, וזהי אגדה היסטורית עתיקה, שהשחקנית הראשית בו דווקא ממוצא רוסי.

השני, הרעב לפי קנטו האמסון, זכה לביקורות טובות, לפרס השחקן המצטיין בקאן, שניתן לפר אוסקרסון, ולקהל מגובל למדי כאשר העלה בקולנוע ארמון-דויד ז'ל בתל-אביב.

בין האחרים: כנופיית אולסן שואפת לגדולות - פארודיה קומית על כנופיית פושעים לא יוצלחים, ושכנים, סרט ספקי קומי על שני שכנים שאינם יכולים לשאת זה את זה עד כדי כך, שהם הורסים אחד את השני, ובסוף הסרט יוצאים לנדוד עם מיטלטליהם ולחפש מקום מגורים אחר. מומלץ למי שמחפש לגוון קצת את הטעם היומיומי.

תדרין

תל-אביב

**** הצגת הקולנוע האחרון (נה, פריז, ארצות-הברית) - מבט נוסטאלי-גי לעיירה אמריקאית בתחילת שנות החמישים, עם המוסר, הלך-הרוחות והתמימות אשר נעלמו ואינם עוד. יוצא-דופן ומעניין.

*** קאבארט (פאר, ארה"ב) - נער רה אמריקאית החולמת להיות כוכבת, אנגלי הרוצה לשפר את הגרמנית שלה, אציל גרמני רכוב, וגרמניה על סף הנאציזם, הם הדמויות הראשיות בסרט עשוי היטב, בו מצטיינים במיוחד קטעי הקאבארט ב-הדרכת המנחה ג'ואל גריי, כדאי לראות.

*** הרתיעה (קריטריון, אנגליה) - סירטו מקפיא-הדם של רומן פולנסקי על הידרדרותה הפסיכולוגית של ספרית צעירה עד לטירוף מחולט. עם קאטרין דנב בתפקיד הראשי.

כנופיית אולסן

ברנשים קטנים, שאיפות גדולות

מלחמה

נוצחיקה

מלחמתו של מורפי (חן, תל-אביב, אנגליה) - מורפי, (פיטר או'טול) הוא ניצול יחיד מאניתי-קרב בריטית שכל מלחיה נטבחו באכזריות עלידי אנשי צוללת גרמנית. הצוללת מצאה לה מסתור, בסוף מלחמת העולם השנייה, אישם ליד חופי ונצואלה, בשפך הנהר אורינקו. לאחר שרופאה מקומית (שיאן פיליפס, רעייתו של או'טול), מחזירה אותו לאיתנו, הוא מתקן, בעזרת השומר המקומי של חברת-נפט צרפתית (פיליפ נוארה), מטוס ימי ישן, יוצא להטביע את הצוללת בכוחות עצמו. את מלחמתו זו הוא ממשיך גם לאחר שהרדיו מפרסם את כניעת גרמניה לכוחות-הבריית.

פיטר ("בוליס") ייסס מביים סרט זה כאשר על של פיקפוק מרחף כל הזמן בקשר לכוונותיו. מצד אחד ברור שזו צריכה להיות קריאה נגד המלחמה. אלא שהדמויות מתייחסות למה שקורה במלחמה זו בקלות-ראש שאינה יאה לנושא כה מכובד. קלות-ראש שלעיתים מטילה ספק ברצינות המעשה כולו.

מצד שני, זו יכולה להיות גם קומדיה מלחמתית, אי-לולא רגעים טרגיים אמיתיים, כמו התנפלות ספני הצוללת הגרמנית על כפרייליידים, או רצה בדם-קר של אדם פצוע. למזלו של ייסס, גם או'טול וגם נוארה הם שחקנים שזמניד מעניין לעקוב אחרי מעשיהם, יהיו אשר יהיו.

שור בחנות

חרסינה

סלוטר (תל-אביב, תל-אביב, ארצות-הברית) - אילו אפשר היה לטפל בפשע המאורגן כפי שעושה זאת קפטן סלוטר בסרט זה, ודאי היינו חיים כבר מזמן בגן-עדן עלי-אדמות. כל מה שאותו קפטן, הי' זועם על שהוריו נרצחו בידי שליחי המאפיה, צריך לעשות - זה להתנפל על אויביו כשור מיוחס על חנות חרסינה. והם כמובן מיד נשברים לאלפי רסיסים.

זה בערך מה שקורה בסרטו של ג'ק סטארט, במאי סוג ב' שהתמחה באמריקה בסרטי-פעולה נוקשים, על מלאכיגהינום רכובים על אופנועים וכדומה.

כאן הוא נטל את כוכב-הכדורגל האמריקאי ג'ים בראון, התבסס על שיריו והופעתו הגברית, והניח לו לחסל באגרופים, אקדחים ומכוונות-ירייה את כל ראשי הפשע המאורגן המנהלים ענייניהם בחווה דרום-אמריקאית.

בסרט, שאין בו שום הסבר מבוסס למה שקורה בע-לילה, נאלץ, שחקן מוכשר כמו ריפ טורן, בפעם המי יודע כמה, לחזור על עוויתיו העצבניות של פושע מטורף וסא-דיסטי, וסטלה סטיבנס, אחת השחקניות האמריקאיות המוצלחות יותר, צריכה לחייך ולהתפשט לכל אורך הסרט.

שוד

בכחול-אפור

לילה על העיר (אסתר, תל-אביב, צרפת) - עוד פרק בסרי פורי השוטרים והגנבים של ז'אן פיאר מלוויל. כרגיל, שוב קשה להבחין מי הטובים ומי הרעים. במקרה זה, הגנבים הם כנופיית-שוודים המורצים לבנק כדי לממן גניבה בתוך רכבת מהירה, באמצע נסיו-עתה. השוטר (אלן דלון) הוא ברנש קשוח המנהל את חקירותיו בזרוע נטויה.

מובן שאם משוויים זאת למעגל האדום, הרי העלילה במקרה זה איתנה פחות. לעומת זאת, עומד לילה על העיר בכמה דרגות מעל לכל סרטי הפשע המקובלים. יש בו יופי חזותי בלתי-רגיל. הרחובות השוממים, הצילומים בגוון כחול-אפור, הגשם והחשיכה - כל אלה יוצרים אווירה קודרת דחור-סת, שמלוויל הוא בין המעטים המצליחים לעלות כמוותה. כל הדמויות, בין אם זה דלון, כאן באחד מתפקידיו הטובים, או ריצ'ארד קרנה, קאטרין דנב (בתפקיד קטן), ריקארדו קוצ'יולה או אנדר הפוס, כולם נראים כרגילים שיד-הגורל מכתובה את מעשיהם, ואין להם מיפלט מפניה. גולת הכותרת של הסרט הוא חשוד ברכבת, מתואר

או'טול: דון-קישוט נגד צוללת

אישיותם של שני אלה, התופסת חלק נכבד מן הסרט, מחפה לא מעט על ליקוייו האחרים. אם לחוסיף לכך את כישרונו הטבעי של ייסס לסצינות של פעילות, כמו למשל צילום ועריכת הסצינות בו המטוס הימי המרופט, התי-פור בחוט ומוחט, מטיל פצצות תוצרת-בית על הצוללת - הרי שהמאזן הוא בסופו של דבר לטובת הסרט.

בראון: שרירים, במקום משחק

חבר היחיד שאפשר אולי לומר לזכותו של סלוטר הוא שנושא הגזע תופס בו מקום משני, למרות שבראון הוא כושי.

דלון: ללא מיפלט

בפירוט ובדקדקנות עוצרת-נשימה, שחם נזירים מאוד בעידן שבו הכל נפתר באגרופים שלופים בלבד.

ירושלים

*** הקונפורמיסט (סמדר, אי-סליה) - הפאשיזם האיתלקי כתוצאה של הפרעות נפשיות. מצוייר בקווים מר-

חיפה

*** בקט (אורלי, אנגליה) - הדת

מול המדינה, במחזה המוסרט של ז'אן אנוי, עם משחק מבריק של פיטר או'טול כהנרי השני, האוהב ומתמודד עם תומאס בקט (ריצ'ארד ברטון).